

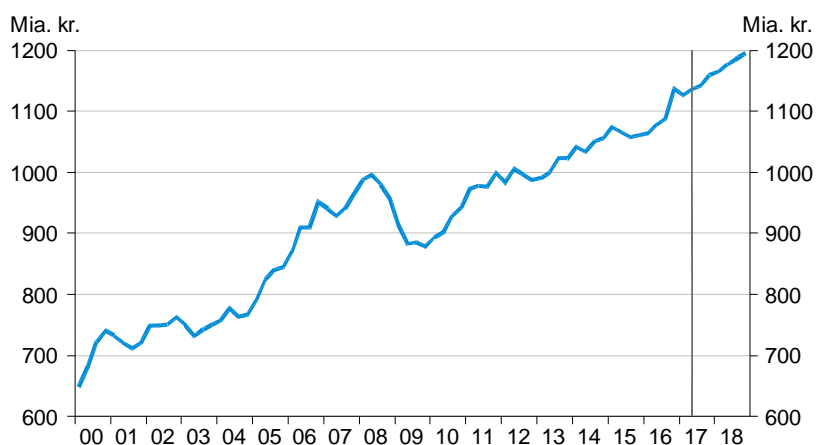
Optimisme øger eksporten af luksusprodukter

Væksten i verdensøkonomien er tiltagende, og opsvinget har nu fået fat i alle regioner i verden. Dansk eksport trækkes frem af øget efterspørgsel, og særligt salget af konjunkturfølsomme produkter som eksempelvis møbler er stigende. En styrket krone og global usikkerhed giver udfordringer, men udgangspunktet er særdeles positivt.

International optimisme løfter dansk eksport

Optimismen bobler på de danske eksportmarkeder. De seneste år har budt på fremgang, væksten har været tiltagende og de økonomiske tillidsindikatorer peger på, at fremgangen fortsætter. Den øgede efterspørgsel i udlandet vil løfte dansk eksport til nye højder i de kommende år.

Eksport af varer og tjenester
Kædede 2010 priser

Kilde: Danmarks Statistik og DI

Højeste vækst siden 2011

Verdensøkonomien er inde i en særdeles positiv udvikling og forventes i 2017 og 2018 at vokse i det højeste tempo siden 2011. Særligt positivt er det, at væksten især er tiltagende i Europa, som aftager hovedparten af dansk eksport.

Største fremgang i eksporten siden 2011

DI venter en realvækst i eksporten på 4½ procent i 2017. Dette er den højeste vækst siden 2011, hvor eksporten samlet set steg med over syv pct. En meget stærk afslutning på 2016 har givet eksporten et godt afsæt ind i 2017, hvilket er med til at forklare den relativt høje vækst i 2017. Fremadrettet venter vi en forholdsvis stabil kvartalsvækst i eksporten, men selve årsvæksten bliver lidt lavere i 2018 end i 2017.

Eksporten stiger med 3½ procent i 2018

Eksporten ventes at stige med 3½ procent i 2018, hvilket er ca. ½ procentpoint højere end ventet i DI's seneste prognose fra maj 2017. Opjusteringen af eksportudsigterne skyldes en mere gunstig udvikling i international økonomi, hvor forventningerne til væksten er blevet opjusteret. De seneste måneders styrkelse af kronen modvirker dog delvist den øgede markedsvækst.

Udviklingen i dansk eksport

	2016 mia. kr.	2016 realvækst i procent	2017	2018
Vareeksport	698	1,5	4,7	3,4
Tjenesteeksport	404	4,2	4,3	3,6
Samlet eksport	1.102	2,5	4,5	3,5

Kilde: Danmarks Statistik og DI

Øget eksport af møbler og maskiner

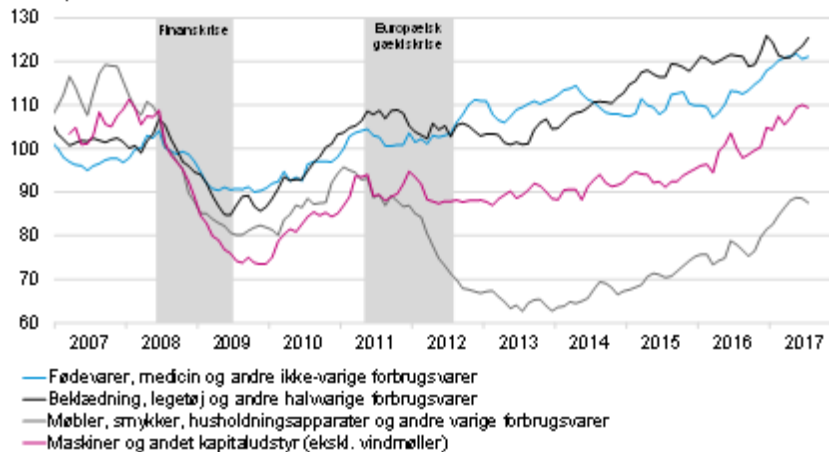
Øget eksport af konjunkturfølsomme produkter

Det kan især ses på eksporten af de mest konjunkturfølsomme produkter, at det går bedre på de danske eksportmarkeder. Over de seneste tre år er eksporten til EU af møbler og andre varige forbrugsgoder således steget med 33 procent i takt med, at øget jobsikkerhed og stigende realløn har givet forbrugerne mod på igen at købe nye større forbrugsgoder. Salget af maskiner og andet kapitaludstyr er steget med 19 procent som følge af, at virksomhederne igen investerer i nye maskiner.

Øget europæisk efterspørgsel på danske varer

Eksport af udvalgte varer til EU i løbende priser, sæsonkorrigeret

Indeks, 2008 = 100

Kilde: Danmarks Statistik og DI-beregninger

Eksporten af maskiner og møbler svinger med konjunkturerne

I forbindelse med finanskrisen var der nedgang i store dele af dansk eksport. Eksporten af maskiner og kapitaludstyr blev hårdt ramt af faldende investeringer på eksportmarkederne, mens særligt eksporten af varige forbrugsgoder som møbler, smykker og husholdningsapparater blev svækket markant som følge af nedgang i forbruget.

Fødevarer og medicin giver stabilitet

Eksporten af fødevarer og medicin er langt mindre konjunkturfølsomt og faldt derfor ikke lige så meget i forbindelse med både finans- og gældskrisen. Disse ikke-varige forbrugsgoder skal hele tiden genanskaffes i takt med, at de forbruges, og de er derfor mindre konjunkturfølsomme end de varige og halvvarige forbrugsgoder, hvor forbrugsbeslutningen kan udskydes i krisetider, da man kan vælge at acceptere en længere levetid på tøj, møbler, legetøj mv.

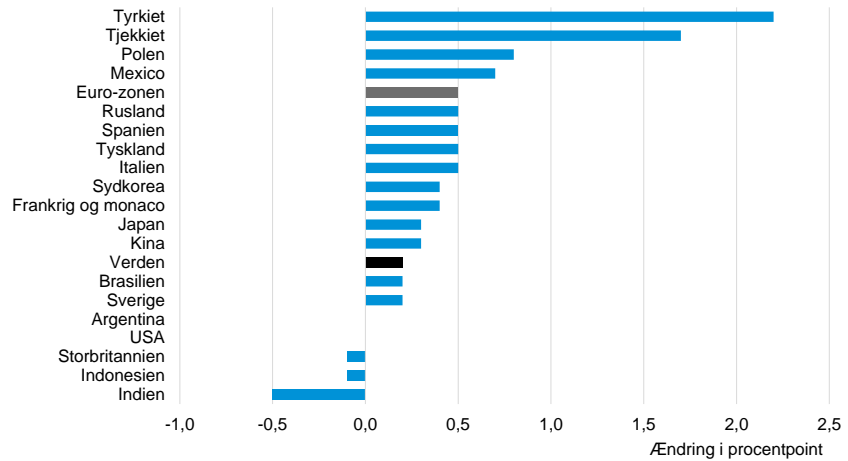
Udsigterne for eksporten, af især de mere konjunkturfølsomme produkter, er blevet styrket over det seneste halve år i takt med øget optimisme og forventninger om højere vækst på eksportmarkederne.

Opjustering af de internationale vækstudsigter

Forventningerne til væksten er opjusteret

I flere lande har væksten overrasket positivt i 2017. Mange af de økonomiske prognoser for 2017 og 2018 er derfor blevet opjusteret over det seneste halve år. Der har især været opjusteringer af vækstudsigterne for flere af vores store eksportmarkeder i Europa (herunder Sverige og Tyskland).

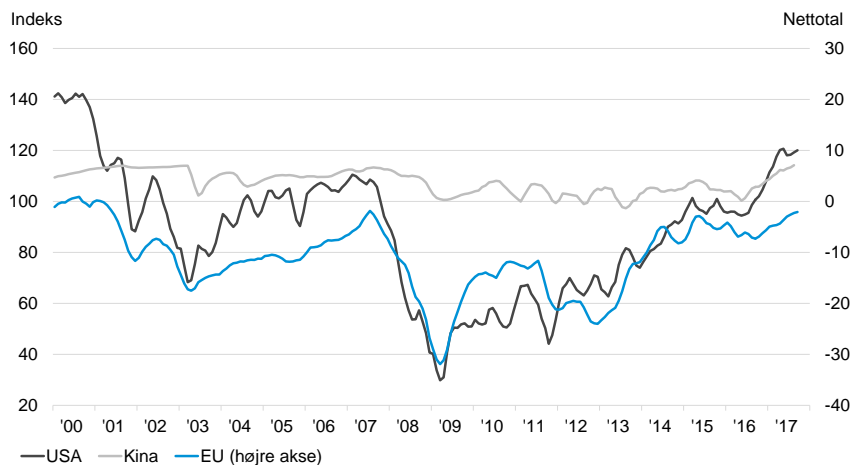
Opjusteringer af global vækst i 2017
Ændringer i vækstkøn for realt BNP fra april til oktober

Høj forbrugertillid i Europa, USA og Kina

De positive vækstudsigter bakkes op af forbrugere og erhvervsliv i både Europa, USA og Kina, som ser meget lyst på den aktuelle situation. I EU er den økonomiske tillid på det højeste niveau siden 2001, og i USA har forbrugerne og fremstillingsindustrien ikke været større optimister i mere end ti år.

Forbrugerne bobler af optimisme
Sæsonkorrigeret forbrugertillid i udvalgte lande

Lav ledighed og stigende realløn har løftet forbrugernes humør

I både EU og USA er ledigheden faldet til det laveste niveau i mange år, hvilket sammen med stigende realløn og fortsat lave renter har

løftet forbrugernes humør. Det har sat gang i omsætningen i butikkerne, og dermed er forbrugerne med til at sætte fart på væksten. Væksten i Europa er nu bredt funderet med fremgang i både privatforbrug, investeringer og eksport.

De kinesiske forbrugere er i det bedste humør siden årtusindeskiftet, og der er lagt op til øget privatforbrug i de kommende år. Dermed kan Kina fortsætte sin udvikling, hvor det i stigende grad er forbruget, frem for investeringerne og eksporten, der skal drive væksten. Den kinesiske forbruger får stadig større økonomisk magt. Ikke bare over væksten i Kina, men som verdens næststørste økonomi har de også stigende betydning for tempoet i hele verdensøkonomien.

Balanceret vækst i verdensøkonomien

For første gang siden finanskrisen er der nu fremgang i samtlige af de 45 lande, som OECD følger. Væksten i verdensøkonomien er dermed væsentlig mere balanceret end tidligere, og det er nu alle regioner i verden, der forventes at bidrage til fremgang i verdensøkonomien.

Fremgangen er bredt funderet

Europæisk økonomi i stabilt opsving

Der ventes nu en vækst i eurolandene på over 2 procent i 2017, hvilket er på niveau med USA. Eurolandene har haft 18 kvartaler i træk med fremgang i økonomien, ledigheden er på det laveste niveau siden finanskrisen, og tillidsindikatorerne peger på fortsat vækst. Væksten er særligt stærk i Tyskland og Spanien, og med det veloverståede valg i Frankrig er der udsigt til fremgang i Europa. Den seneste udvikling i Catalonien samt den manglende afklaring omkring Brexit skaber dog fortsat usikkerhed i Europa.

USA udfordres af stramt arbejdsmarked

For første gang i syv år faldt beskæftigelsen i USA i september. Jobtallet kan godt være påvirket af orkanerne Irma og Harvey, og derfor skal man være varsom med at tolke for hårdt på nedgangen i september. Det er nemlig værd at bemærke, at ledigheden faldt til 4,2 procent, hvilket er det laveste niveau siden 2001, og samtidig steg lønvæksten til det højeste niveau siden finanskrisen. Mere end 16 mio. amerikanere er kommet i arbejde over de seneste syv år, og sammen med stigende lønninger har det løftet forbrugernes lyst til at bruge penge. Det er positivt for amerikansk økonomi, hvor det i høj grad er privatforbruget der dikterer tempoet. Der hersker fortsat usikkerhed omkring retningen og styrken af den amerikanske finans- og pengepolitik for de kommende år, og samtidig bliver arbejdsmarkedet mere og mere stramt. USA forventes at opretholde en vækst på 2-2½ procent i de kommende år.

Asien fortsætter med høj vækst

Vækstudsigterne er fortsat mest gunstige for de asiatiske økonomier, med Kina og Indien i spidsen. De østeuropæiske lande forventes at få en vækst på ca. 3 procent årligt, mens væksten er lidt lavere

i Sydamerika, som dog oplever en bedring i takt med de stigende råvarepriser og øget global efterspørgsel.

Vækst i verdensøkonomien

Realvækst i BNP

	BNP-vægt	Eksport-			
	(PPP)	vægt	2016	2017	2018
	2016	2016	2016	2017	2018
USA	15,6	8,3	1,5	2,2	2,4
Japan	4,1	2,3	1,0	1,6	1,2
Storbritannien	2,3	6,4	1,8	1,6	1,4
Eurolandene	11,7	36,5	1,8	2,2	1,8
- Tyskland	3,3	15,9	1,9	2,0	1,9
Sverige	0,4	11,9	3,3	2,9	2,6
Asien (ekskl. Japan)	35,6	8,8	6,0	6,1	6,0
- Kina	17,9	4,5	6,7	6,8	6,4
- Indien	7,3	0,5	7,1	6,8	7,5
Syd- og Mellemerika	7,8	2,2	-1,1	1,3	2,3
- Brasilien	2,6	0,6	-3,6	0,8	2,4
Østeuropa	8,3	8,9	1,6	3,1	2,8
- Rusland	3,1	0,9	-0,2	1,7	1,8
- Polen	0,9	2,9	2,7	4,1	3,5
Verden, BNP-vægtet	100,0	-	3,1	3,6	3,7
Verden, eksportvægtet	-	100,0	2,3	2,7	2,5

Kilde: Consensus Economics, IMF, Danmarks Statistik og DI

Stadig usikkerhed omkring global økonomi

Udsigterne for verdensøkonomien i de kommende år er således særdeles gunstige, og både OECD og IMF forventer i deres seneste prognoser, at verdensøkonomien i 2017 og 2018 vil vokse i det højeste tempo siden 2011.

Opjustering trækker i retning af øget eksport

Det seneste halve års opjusteringer trækker entydigt i retning af større vækst i dansk eksport end ventet for blot et halvt år siden. Den øgede vækst på de danske eksportmarkeder tilsiger i sig selv en opjustering af væksten i eksporten på 1-1½ procent.

Den positive effekt af øget efterspørgsel på eksportmarkederne modgås dog delvist af en svækket konkurrencekraft som følge af det seneste halve års styrkelse af kronen.

Styrkelse af kronen

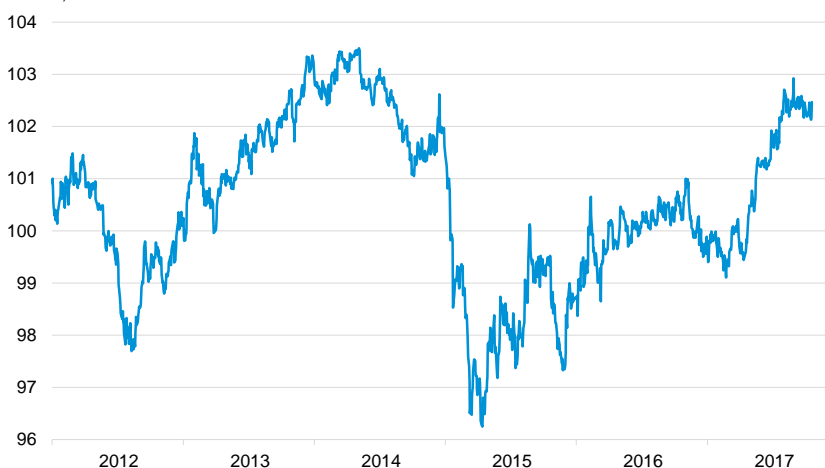
Valutakurserne udfordrer eksportvirksomhederne

Den stærkere vækst i eurolandene har betydet, at euroen (og dermed kronen) er blevet styrket i værdi. Over det seneste halve år er den effektive kronekurs steget med næsten tre procentpoint til det højeste niveau siden 2014. Der har især været en styrkelse af kronen i

forhold til dollar, pund, yen og mange andre valutaer uden for Europa.

Effektiv kronekurs

Indeks, 2016 = 100

Kilde: Danmarks Nationalbank

Øget efterspørgsel og svækket konkurrencekraft

Fastholdes valutakurserne på det aktuelle niveau, vil det svække danske virksomheders konkurrencekraft på eksportmarkederne. DI har lavet beregninger, der viser, at effekten af en styrkelse af den effektive kronekurs med tre procentpoint isoleret set vil give en svækkelse i eksporten på ca. én procent efter tre år.¹ Opjusteringen af væksten på de danske eksportmarkeder opvejer dog de negative effekter fra den stigende kronekurs.

Den stærkere kronekurs påvirker især virksomheder med eksport til USA, Storbritannien og flere asiatiske markeder. Virksomhederne med eksport til eurolandene nyder derimod godt af den højere vækst i Europa. Der hersker dog fortsat usikkerhed om udviklingen i valutakurserne og global økonomi.

Økonomisk-politisk usikkerhed er fortsat stor

Usikkerhed kan fortsat afspore global vækst

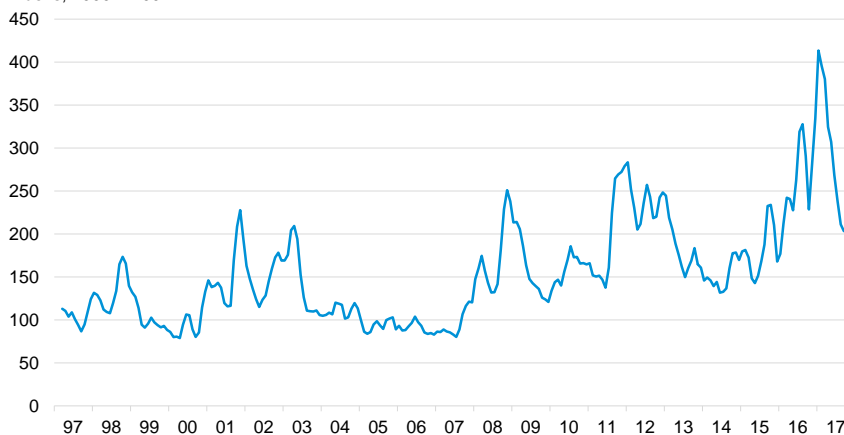
Umiddelbart tegner der sig et positivt billede af væksten i verdensøkonomien i de kommende år, men der hersker stadig usikkerhed omkring global økonomi. Den globale økonomisk-politiske usikkerhed er faldet siden foråret, især efter det franske præsidentvalg, men befinder sig fortsat på et højere niveau end i de ti år op til finanskrisen.

¹ DI "Flere års tab af eksportperformance er bremset op", februar 2016.

Stadig stor usikkerhed

Global økonomisk-politisk usikkerhed

Indeks, 2000 = 100

Kilde: Economic Policy Uncertainty

Ifølge Oxford Economics² risikoanalyse mener 41 procent af respondenterne, at de globale risici hælder til den negative side, og at væksten i verdensøkonomien kan blive lavere end ventet i 2018 og 2019. Kun 22 procent vurderer, at risici hælder til højere vækst end ventet.

Største negative risici i verdensøkonomien

De største negative usikkerheder relaterer sig til, at den politiske kurs fører til recession i USA, geopolitiske spændinger, usikkerhed om væksten i Kina, strammere pengepolitik og usikkerhed om forhandlingerne af Brexit.

Scenarie: Betydning af lavere vækst i Kina

DI har lavet beregninger på Oxford Economics Global Model af konsekvenserne af lavere vækst i Kina. Effekten af en reduktion i væksten fra ca. 6 procent til ca. 4½ procent i de kommende år undersøges. Som verdens næststørste økonomi har dette også betydelige effekter på resten af verdensøkonomien. Væksten i verdensøkonomien reduceres med næsten 0,8 procent i både 2018 og 2019. De afsmittende væksteffekter er størst på landene i Asien, Sydamerika og Østeuropa. Vesteuropa og USA påvirkes i mindre grad som følge af mindre eksport til Kina.

Dansk eksport bliver således markant hårdere ramt, end hvis effekten blot var isoleret til det kinesiske marked. Beregningerne viser, at dansk økonomi vil vokse med knap 1 pct. mindre frem mod 2020, svarende til, at BNP i 2020 vil være ca. 20 mia. kr. lavere end ellers.

² Oxford Economics "Global Risk Survey: Q3 2017".

Kilde: DI Indsigt ”Kina: Omstilling med muligheder og udfordringer”, oktober 2017.

Øget vækst i verdenshandlen, højere tysk vækst, finanspolitiske lempelser i USA og en mere lempelig pengepolitik er blandt de risikofaktorer, der kan løfte væksten i verdensøkonomien i de kommende år.

Vækst i verdensøkonomien på 3½-4 procent årligt

Verdensøkonomien ser aktuelt ganske solid ud, med vækst i alle regioner, og ventes at vokse med 3,6 procent i 2017 og 3,7 procent i 2018. Ovenstående risici viser dog, at væksten i verdensøkonomien kan påvirkes i både positiv og negativ retning i de kommende år.

Den internationale konjunktursituation er afgørende for Danmark, som er en lille åben økonomi med en stor eksport, og hvor 775.000 danske arbejdspladser afhænger af virksomhedernes salg til udlandet. Eksporten vil i de kommende år bidrage positivt til væksten i dansk økonomi, hvor der ventes en vækst i BNP på ca. 2 pct. i både 2017 og 2018.

Efterspørgsel og udbud i dansk økonomi

	Niveau			
	2016	2016	2017	2018
	Mia. kr.	Procentvis mængdeændring		
Privat forbrug	981	2,1	2,1	2,7
Offentligt forbrug	526	0,4	0,8	0,5
Faste bruttoinvesteringer	414	5,6	3,2	2,7
Lagerinvesteringer	6	-0,3	0,2	-0,0
Indenlandsk efterspørgsel	1.926	2,1	2,2	2,1
Eksport af varer og tjenester	1.102	2,5	4,5	3,5
Heraf varer	698	1,5	4,7	3,4
Import af varer og tjenester	963	3,5	5,0	3,9
Heraf varer	597	2,2	5,8	3,5
Bruttonationalprodukt	2.065	1,7	2,1	2,0
BVT i private byerhverv	1.226	2,3	2,5	2,5

Note: Ændringer i lagerinvesteringer i pct. af BNP det foregående år

Kilde: Danmarks Statistik og DI

[*Hele DI's prognose for dansk økonomi kan læses her*](#)